

SUDFRANCIA STELO

N° 204 – 1an kvaronjaro 2013 - 1er trimestre 2013

*Bulteno eldonita de la
Esperanto-Federacio
de Langvedoko-
Rusiljono*

Sudfrancia
stelo

Aŭskultu Radio Bartas en esperanto!

Enhavo:

- P 2 : ĜK de la 7/04
- P 5 : Vivo de la grupoj
- P 11 : Rakontoj : M.Bronstein, Fallas de Burriana, stratbalaisto
- P 15 : Kulturo : Eŭropa pentro-arto en Japanio, ĉu ebla ?
- P 18 : Congrès d'UFE
- P 19 : Rose & Cyrille autour du monde

REABONNEMENT : Pour recevoir la **version papier**, pensez à vous (ré)abonner : tarif 10€ incluant la cotisation à la fédération à envoyer à Martine Ragonnet 2 rue Lepic, A62 34070 Montpellier. Pour recevoir dès parution la **version numérique** par internet : Cotisation à la fédération 2€ à envoyer à martine.ragonnet@orange.fr

Site de la fédération : <http://esperanto-languedoc-roussillon.fr>

Envoyer les contributions au site à : oli.manfredi@laposte.net

Et celle du SFS (idées, photos, articles, nouvelles,...) à Martine Ragonnet

2, rue Lepic A62 34070 MONTPELLIER, martine.ragonnet@orange.fr

Comité de relecture : Josée BOCCADIFUOCO, Marie-Blanche FONDRILLON, Jeanine BONI

Après un café de bienvenue offert par le groupe de Béziers qui nous accueille, l'Assemblée Générale commence vers 10h15 ; vingt et une personnes sont présentes et douze personnes sont excusées.

Rapport d'activité

Après la présentation des participants, Jean-François Passarella présente son rapport d'activité de l'année 2012. Aucun projet nouveau n'a été mis en place, ce sont donc les activités habituelles de mise en relation entre les groupes qui ont constitué l'essentiel du travail : parution du bulletin trimestriel Sud-Francia Stelo (S.F.S.), mise à jour du site internet et modération de la liste de discussion.

Rapport financier

L'état financier présenté par Maria Perez y Sanz fait apparaître une faible évolution des comptes, les mouvements de fonds étant inférieurs à 1000€. Les disponibilités financières sont suffisamment importantes pour mener des projets.

Renouvellement du Conseil d'administration

Comme chaque année, un tiers des membres du Conseil d'Administration est à renouveler. Christian Mouré ne se représente pas et Martine Ragonnet est candidate. Les réélus et nouveaux élus sont : Véronique Bichon, Colette Carbonnel, Jean-François Passarella, Maria Perez y Sanz et Martine Ragonnet.

Renouvellement du Bureau

Élu pour 3 ans (article 9 des statuts) en 2010 lors de l'A.G. réunie à Vergéze, les membres du bureau ne se représentent pas pour un nouveau mandat. Faute de candidats déclarés, les présidents des groupes (Béziers, Montpellier et Nîmes) acceptent de s'investir pour se répartir les fonctions par tirage au sort. Deux autres personnes acceptent de compléter le bureau qui se compose désormais comme suit :

- Présidente : **Joséphine Boccadifuoco,**
- Secrétaire : **Frédéric Bourquin,**
- Trésorière : **Laurence Esclapez,**
- Rédactrice du SFS et représentante de la fédération au C.A d'Esperanto-France : **Martine Ragonnet.**
- Membre : **Monique Eysseric.**

Outre le bureau, participent également à l'animation de la Fédération :

- Olivier Manfredi qui gère désormais le site internet
- et Véronique Bichon qui « modère » la liste de discussion.

Activités diverses

Christian Mouré relance l'idée d'obtenir auprès de l'Administration un nouveau numéro de parution pour le S.F.S. ce qui permettra, si des projets voient le jour, de publier des brochures ou livres avec un numéro officiel I.S.S.N.

Une « lettre ouverte aux membres de la fédération » reçue d'Arno Lagrange est disponible auprès du secrétaire et sera envoyée sur simple demande.

Sa démission lui sera demandée.

La chorale « Interkant », à laquelle appartient Véronique Bichon, a fait une demande de soutien financier (les documents d'informations ont été diffusés sur la liste de discussion le 12 mars). Après présentation par Véronique Bichon de l'activité et des projets de ce groupe, il a été voté une subvention de 700€.

Des membres de notre fédération ont participé aux rencontres suivantes :

- Semaine aux Issambres (Var) du 9 au 16 mars 2013,
- Congrès de Sat-Amikaro à Métabief (Doubs) du 30 mars au 2 avril 2013.

Principales rencontres, congrès ou événements en cours ou à venir :

- Radio Bartas à Florac (Lozère) propose une émission « Esperantolando » : <http://www.radiobartas.net>
- Le congrès d'Esperanto-France aura lieu à Artigues (Gironde) près de Bordeaux du 8 au 11 mai 2013
- Des examens KER pour tous niveaux pourront être passés le 8 juin 2013 à Toulouse, Avignon et d'autres villes.
- Au Caylar (Hérault), se déroulera le festival du Roc Castel du 24 au 30 juillet 2013- Concert de Jomo le 24.
- Le congrès U.E.A. aura lieu à Reykjavík (Islande) du 20 au 27 juillet 2013
- En 2014, le congrès U.E.A. se réunira à Buenos-Aires (Argentine)
- En 2015, le 100e congrès (Jubilé) se tiendra à Lille. Il ne sera réussi que grâce à la mobilisation de tous les espérantistes du pays hôte. Qu'aurions fait à Montpellier en 1998 sans l'aide venue hors de notre fédération ?
- **La prochaine réunion d'automne est prévue à Nîmes le 12 octobre 2013.**
- Les statuts seront remis à jour et proposés à la prochaine assemblée.

« Iuj paŝis sur la Luno »

Pour clore notre réunion, après le repas pris en commun, le groupe de Nîmes nous présente la réalisation de leur dernier projet : la traduction de l'album de Tintin « On a marché sur la lune ». Il nous expose les difficultés rencontrées mais aussi la satisfaction de réaliser un travail difficile : la traduction. La réalisation économique du projet a été évoquée; la fédération et Espéranto France seront sollicités pour le

préfinancement car les éditions Casterman veulent qu'au moins 3000 exemplaires soient achetés ferme. Le dernier album de Tintin publié en espéranto étant paru en 2012 (La Templo d'la Suno), il serait préférable de laisser ce dernier se vendre avant de lancer le suivant ; un lancement de « iuj paŝis sur la Luno » à l'occasion du congrès de Lille serait bienvenu.

L'ordre du jour étant épuisé, la réunion se termine à 16h.

Ker ekzamenoj

La 8an de junio 2013, en pli ol 20 urboj en pluraj landoj, okazos sammomente ekzameno laŭ la preskriboj de la Eŭropa Konsilio. Je individua nivelo, tiuj ekzamenoj utilas por motivi vian lernadon kaj konkrete taksu vian nivelon. Sed ili plej utilas por la lingvo mem: la KER-ekzamenoj estas grava ŝtupo al plia rekono de Esperanto.

Trapasi KER-ekzamenon estas antaŭ ĉio doni konkretan subtenon al Esperanto! Kiel en 2012, Esperanto-Kultur-Centro de Tuluzo partoprenos al tiu evento kaj ebligos ekzameniĝi en la 3 niveloj B1, B2 kaj C1. Ĉi jare ni tamen oferos novaĵon: la eblon trapasi ne nur la skriban parton, sed ankaŭ la parolan. La pasintan jaron, ni ricevis dek kvar kandidatojn (kvar el Katalunio). Ĉi jare, eble kandidatos vi? Jeskaze, registriĝu plenigante la formularon sur la jena paĝo: <http://edukado.net/alighilo?id=2013TU-FRTU>

En Tuluzo, kontaktu : Kristof 06 31 80 40 07 Lima dato por aliĝi : 15/05.

El Bezjero, du personoj intensas kandidatiĝi, kunveturado povos esti organizata se aliaj samideanoj estas intesitaj (kontakto : verobichon@yahoo.fr)

Tutmonda Esperanto- Adresaro »

En ĝi, ne nur eblas trovi korespondantamikojn aŭ skajp-amikojn, sed ĝi helpas al vi dum la vojaĝo. Eblas, ekzemple, serĉi personojn, kiuj pretas montri al vi sian urbon, kiuj pretas, je spontana renkontiĝo, dum via vojaĝo, aŭ kiuj oferas tranokteblecon.

Ĉu vi serĉas amikon, kiun vi renkontis dum iu renkontiĝo ? Ankaŭ en tiu kazo la adresaro helpas al vi, ĉar eblas serĉi laŭ nomoj aŭ landoj. Fine vi povas trovi personojn kun samaj interesoj aŭ hobiaj.

La adresaro troveblas ĉe: <http://www.adresaro.org/>

Vivo de la grupoj ...

Mikael Bronstein: **FESTOJ** en Rusio

Kiel kutime **C.B.E.** akceptis eksterlandanon. Bronstein haltis en nia klubo kadre de sia francaj urboj. Dum sia prelego li humore nombraj festoj en Rusio.

Ĉijare M. turneo en 18 parolis pri la

Rusie ekzistas 6 grupoj da festoj :

- 1- la propraj privetaj festoj : naskiĝtagoj, nomfestoj, edziĝoj k.t.p.
(Pri tiu-ĉi grupo ni ne parolos.)
- 2-3- la paganaj kaj religiaj festoj, ofte intermiksitaj.
- 4- La historiaj ŝtatfestoj kaj komunistaj oficiliaj festoj.
- 5- la profesiaj festoj.
- 6- Internaciaj festoj..

Dum longaj jarcentoj la Rusoj festis kiel en multaj landoj multnombrajn diojn, kiujn ili trovis en la Naturo : dio de la fajro, de la suno, de la akvo, de la arbaro, de la tero k.t.p. Kristianismo aperis dum la jaro 862. Tamen paganismo daŭris ĝis la XXa jarcento malpermesata sed tamen konservita.

Rusoj festas 2 foje Kristnaskon kaj la Novjaron, ĉar ili uzas samtempe 2 kalendaroj.

Antikvaj Rusoj festis la Novjaron la 1an de Marto. : estis logika, ĉar tio estas la sezono tre grava de la semado. Poste oni festis la Novjaron la 1an de Septembro : ankoraŭ logika, ĉar tiam oni rikoltis la nutraĵojn antaŭ la longa vintro.

Caro Petro la unua aŭ Petro la granda ŝanĝis la kalendaron por kuniĝi kun l'Okcidento. Li decidis, ke la Nova Jaro komencos la 1an de Januaro. Sed

nun por la festoj la du kalendaroj estas uzataj. En 1900 oni adoptis la eŭropan kalendaron.

Jen la listo de la festoj :

La **25an de Decembro** okcidenta kristnasko. Ne estas feria tago.

La **1an de Januaro** estas feria tago por la okcidenta Nova Jaro ; oni manĝas kaj trinkas. Por scii la estonteco la fraŭlinoj elmetas siajn vestojn kaj kun kandelo enmane rigardas sin longtempe en spegulo. Finfine malantaŭ la junulino eble aperos fianĉo en la spegulo. Alimaniere ekkoni sian sorton la junulinoj metas surplanke amasetojn da grenoj kaj oni venigas kokon. Tiu, fraŭlino, kies grenoj estas unue pikpikita estos la plej feliĉa.

La **7an de Januaro** la ortodoksa kristnasko daŭras unu semajnon. De la **14an ĝis la 19a** de Januaro dum la sanktaj tagoj oni festas kun familio

kaj amikoj. La infanoj kantas de domo al domo kaj ricevas monerojn kaj bonbonojn. La bapta festo finas la semajnon.

Marton alvenas « Maslénitsa » semajno de la butero : grasaj tagoj

antaŭ la 40 tagoj de granda fasto. Ĉiujn tagojn oni iras gastigi ĉe aliaj personoj : unue la gepatroj, kaj la infanoj se ili estas plenkreskuloj, la amikoj la laborkolegoj...La lastan tagon oni bruligas altan dikan pupon : la butera virino, kiu reprezentas la mortintan vintron.

Aprilon : ortodoksa Pasko de la reviviĝo de Jesuo. Kiam oni renkontas konatulojn surstrate oni diras: “Kristo reviviĝis- Vere li reviviĝis. “Oni vizitas amikojn, familion oferante ornamitajn ovojn. Oni interfrapas ovojn. La ovo, kiu sendifektas, alportas feliĉon al sia posedanto. La paska kuko nomiĝas “kuliĉ”.

Dum la nokto de la **21an-22an de Junio** (somera solstico), la junulinoj faras florkronojn kun kandelo en la mezo, kiujn ili jetas en riveron. La krono, kiu disflugas la plej malproksime indikas, kiu estas la plej feliĉa. Vespere nudaj homoj dancas ĉirkaŭ la fajro. De la **11an de Junio ĝis la 2an de Julio**, la urbo Sankta-Peterburgo festas la Blankajn Noktojn : tiam la suno ne tute subiras kaj la noktoj estas helaj. La homoj promenas, vizitas museojn, aŭskultas koncertojn kaj vidas spektaklojn. Ili navigadas sur la rivero Neva.

4-Historiaj festoj

Dum la cara reĝado, oni festis la naskiĝtagon de la caro.

La **23an de Februaro** la festo de la Defendantoj de la Patrujo iĝis la festo de la Ruĝa Armeo kaj samtempe tiu de la Viroj. La virinoj faras donacojn al la viroj. Ili manĝas kaj trinkas kune.

La **1an de Majo** la festo de la Laboro kaj de la Printempo estas feria tago.

La **9an de Majo** la festo de la venko kontraŭ faŝismo, germana nazismo

dum la dua mondmilito estas feria tago.

La **12an de Junio** la Tago de Rusio

estas feria tago.

La **4an de Novembro** : la Tago de la Oktobra Revolucio (1917) iĝis Tago de la

Reamikiĝo (Eltsin) kaj poste de la Unueco de la Popolo kun Putin, kiu deziris kunligi la Rusojn.

La **7an de Novembro** : Socialista Revolucio.

5- La profesiaj festoj estas nombraj. Metioj kaj Korporacioj kiel en Francio festas siajn sanktulojn. M. Bronstein elektra inĝeniero en minejo povis festi trifoje en la jaro (Sankta- Patrick por la inĝenieroj, Sankta-Lucia de Syracuse por la elektristoj). Tamen li elektis Sankta Barbara (Ste-Barbe) la sanktulinon de la ministoj la 4an de Decembro.

La **25an de Januaro** studentoj festas Sankta Tatiana (Tago de la fondo de la Moskova Universitato) kaj ili

diboças, manĝas kaj drinkas la tutan tagon.

La **1an de Septembro** la Tago de la Sciado permesas gratuli la lernantojn, kiuj komencas novan lernan jaron.

La **19an de Septembro** festas la urbo Moskvo, kiu estas 835 jaraĝa.

6- *Eksterlandaj, internaciaj festoj* : Sankta Valentin, Halloween kaj Sankta Patrik nur en Moskvo kaj Sankta-Peterburgo.

La **8an de Marto** estas la Tago de la Virinoj. Siavice la viroj ofertas donacojn al la virinoj (floroj, parfumo...) Ĉiokaze la Rusoj ŝatas festi : manĝi, trinki vodkon, drinki, kanti, danci. Ili havas multnombrajn festojn sed ne ĉiuj estas

feriaj tagoj. Ili havas 2 aŭ 4 semajnojn de libertempo dum unu jaro, krom la ministroj, kiuj havas 2 monatojn.

Dum la restado de M.Bronstein ni parolis, paroladis. Lia prelego estis kleriga kaj fruktodona. Li kantis kaj kanteĝis nin akompanata de sia gitaro.

Cercle Biterrois d'Espéranto

Le groupe de Florac a eu la bonne idée de créer une émission de radio !

La séance du 10 avril est une **première**. Pour la première fois, en effet, notre effectif a permis d'ouvrir une succursale, le temps d'enregistrer le prochain *Esperantolando* sur Radio Bartas. L'Espéranto était donc représenté aux deux extrémités de Florac ! En plus, ce jour là, nous avons déposé quelques revues "ESPERANTO-info" à la nouvelle librairie de la ville. La revue a donc aussi été présentée lors de la première journée du livre, à Florac, les 12 et 13 avril.

Autour de Jérémie, animateur de l'émission, Numa, Momo, Monique et Christian étaient au micro. Au programme: dite par Monique, la fable *La korvo kaj la vulpo* que sa célébrité dispensait d'une traduction. Numa (10 ans) métaphorait sur l'arbre espéranto soudainement investi par la volaille, et le débat tournait sur l'utilité de l'espéranto. Cette émission sera diffusée sur Radio Bartas à partir du jeudi 18 avril 13 h et bien sûr disponible ensuite pendant un mois sur le site www.radiobartas.net. Prochain enregistrement **mercredi 15 mai, 17h**

Pendant ce temps, Annie, Solenne, Francis et Alain faisaient une reprise de toutes les formules de base de la conversation en espéranto, de la prise de contact à la prise de congé. Répéter, utiliser systématiquement

ces formules permet de les assimiler pour qu'elles viennent **naturellement** lorsque nous rencontrons des espérantophones étrangers. Au moins, personne ne se retrouvera soudainement muet...

A ce sujet, vous êtes vigoureusement encouragés à participer à une semaine à Grésillon (49) cet été. Dans le cadre enchanteur du château et de son grand parc, la rencontre internationale vous permettra de polir votre parler, mais surtout de vraiment prendre conscience de l'intérêt d'une langue internationale. Il est bien vrai que l'exercice entre Français a quelque chose d'un peu artificiel, voire démotivant. Vous verrez qu'il n'en sera plus du tout de même après l'expérience in vivo !

Après l'émission, les deux groupes se sont réunis pour faire un bilan.

Il y a un projet de réorganisation de l'activité sur deux heures:

Une heure d'apprentissage intensif, une heure d'information et de discussion plutôt *autour de* l'espéranto.

Il a été question aussi d'organiser des "**sorties espérantophiles**", sur le modèle de ce qui a été fait l'an dernier au Ventoux par Céline (la fille de Francis et Monique), et pour la première, ce serait **sur le Causse Méjean à Pentecôte**.

Les Bernard sont en charge de la préparation et il est même question de recevoir le renfort de la "bande à Céline", qui débarquerait d'Orange

pour prendre d'assaut le causse... Vos propositions seront les bienvenues. Pourquoi pas cet été un déplacement collectif à Grésillon, par exemple

*Cet été en tout cas, reprenez sur votre agenda la date du **20 juillet** ! L'Espéranto sera pour la première fois présent à la 10ème édition du festival "**Détours du Monde**". C'est à Chanac, mais cela commence à être connu nationalement. Si vous le pouvez, rejoignez-nous à cette date, car nous aurons plusieurs activités en simultané dans le cadre du festival.*

Pour le groupe de Florac, **Francis BERNARD**

La grupo de Nimes prezentas sian laboron : la traduko de « On a marché sur la lune » de Hergé. Ni nomas ĝin « Iuj marŝis sur la Luno ».

Georges Rémi (R.G., Hergé) naskiĝis la 22a de Majo 1907 en Ettelbeck (Belgio) kaj forpasis la 3a de Marto 1983 en Noluwe St Lambert (Belgio).

230 milionoj da albumoj de Tinĉjo estis eldonitaj en 80 lingvoj.

Kvar albumoj estis tradukitaj en esperanta lingvo :

- **La Krabo kun Oraj Pinĉiloj**, eldonita en 1981, traduko de Hervé GONIN.
- **La Nigra Insulo**, eldonita en 1987, traduko de Jopetro DANVY helpita de Georgo LAGRANGE.
- **Tinĉjo en Tibeto**, eldonita en 2005, okaze de la U. K. en Bulonjo, traduko de Hervé GONIN.
- **La Templo d'la suno**, eldonita en 2012, kunordiginto de Michel DECHY ;

« On a marché sur la Lune » estis eldonita en originala franca lingvo en 1954 ; estas la 17a albumo de la serio « Aventuroj de Tinĉjo » ; ĝi sekvas kaj pluigas « Objectif Lune ». La du historioj estis publikitaj en la « Journal de Tintin » inter Marto 1950 kaj Decembro 1953.

Du televidaj serioj estis turnitaj pri tiu historio en 1962 kaj 1992.

« **Iuj paŝis sur la Luno** » estas la historio de la vojaĝo de Sildavio ĝis la Luno kaj reiro per raketo. La historio disvolviĝis en la kajuto de la raketo kaj sur la Luno.

Ni retrovas la ĉefajn personojn de la Aventuroj de Tinĉjo:

- **Tinĉjo**, la heroo ;
- **Milu**,
- **Kapitano Hadoko**, kiu amuzas nin kun siaj malsaĝaĵoj, sakraĵoj kaj sia gusto por viskio.
- **La profesoro « Turnesol »** (tradukita kiel **Sungirul'**), kiu konceptis la raketon kaj organizis la ekspedicion ;
- **La « Dupondt »** (tradukita kiel **Tscicerono**), kiuj estas kaŝvojaĝantoj pro miskompreno pri horoj; ili provokas katastrofojn kaj miskomprenas kio estas « cirko ».

Kelkaj aliaj personoj aperas :

- **Franck Wolf** : la kunlaboranto de Turnesol, kiu sinsekve estas perfidulo sed kiu, poste, oferas sin;
- **Jorgen** (kiu estas la kolonelo Boris en Sceptro de Otokar) kiu volas kapti la raketon profite al mistera grupo;
- **Baxter** kiu direktas la teran centron;

- **Walter** kiu komunikas kun la ekspedicio per radio. Kelkaj anekdotoj pri tiu bildstrio :
- la kvadratoj de la raketo ŝanĝas inter malsamaj bildoj ; Hergé inspiriĝis per la franca raketo Véronique.
- sur la luna raŭpveturilo aperis kaj malaperis pioĉon.
- la letero de Wolf estis reskribita ĉar la katolika estraro de la gazeto ne volis ke Wolf mortigi sin ; ne estas morale !

Hergé estis helpita per :

- la maketo de la raketa pilotejo, realigita por gvidi sian laboron ;
- la desegnisto Bob de MOOR;
- la libro « l'Astronautique », fare de Alexandre Ananoff.

Ni komencis la tradukon en Marto de 2012. Partoprenis, Claudine COULOMB, Lucas PERIER kaj Frédéric BOURQUIN. Georges SCHLUMPF bonvolis relegi la tekston ;

Kiajn malfacilaĵojn ni rekontis ?

- Ni longe diskutis pri la elekto de la ĝusta vorto por traduki francajn dirmanierojn.
- Ni devis relegi ĉiujn albumojn en esperanta lingvo kie Kapitano Hadoko aperas por noti siajn sakraĵojn.
- Ni bildigis la francajn bildstriojn, kopiis kaj gluiis la esperantan tekston en la vezikoj.

Ni volas eldoni tiun laboron, eble en 2014, do ni bezonas helpon :

- por relegi la tekston.
- por financi la aferon. Casterman volas ke ni garantios 3000 ekzemplerojn (ĉirkaŭ 30000 eŭroj); ni petos al Esperanto France kaj al la Federacio se ĝi bonvolos subteni la financian ŝarĝon ; ĝi estos repagi per la vendo de albumoj.

Ni ofte uzas bildstriojn por la instruiado de la esperanta lingvo ; ni helpas nin per « la bildstrioj kiel lernolibroj » de Michel DECHY ; ni opinias ke estas agrabla kaj efika. Eble, ni esperas ke « iuj paŝis sur la Luno » helpos novajn esperantistojn.

*****

Forpasis : la 11an de februaro Midi Libre anoncis la forpason de S-ino Andrée Gausсен en St Mamert du Gard (30). Ŝi estis 86 jaraĝa & aktiva esperantistino, ŝi ankaŭ prizorgis gejunulojn.

FALLAS DE BURRIANA

Tiun jaron, kun mia filo, lia koramikino kaj lia plej juna filineto, ni vojaĝis al Hispanio en la vilaĝo de miaj gepatroj : Burriana, proksime al Valencia. Ni forveturis la 17an de marto, por ĉeesti la feston de la sankta Jozefo.

Tiun tagon, en la regiono okazas festego ‘ ‘ Las Fallas ‘ ‘.

Mi ne povis scii de kiam kaj kial tiu festo okazas, mia kuzo kiu bone konas la tradiciojn, ne povis klarigi al mi ; tamen en la tuta regiono, ĝis Valencia, unu semajnon antaŭ la 19an de marto, en la vilaĝoj, la urboj, oni preparas tiun feston.

Homoj, oni povas diri artistoj, sin dediĉas al preparado de tiu festo dum la tuta jaro. En la komenco de la jaro, la Regiono elektas komunan temon ; tiun jaron estis elektita : ‘ ‘La Krizo en Eŭropo ‘ ‘

La plej juna filo de mia kuzo, laboras en ateliero kun 2 aŭ 3 aliaj laborantoj ; li estas la ĉefo kaj la laborantojn, pentristojn, li zorgas.

Tio signifas, ke ‘ ‘ el ligno, kartono, materialoj ‘ ‘, altaj domoj, pri kiuj, ĉiu dum la tuta jaro, vojkruĉiĝoj de la bruligos ilin, la Sankta Jozefo.

Unu semajnon marto en la vilaĝoj Fallas ‘ ‘.

Dum la semajno, la festo, vizitas ĉiujn Fallas kaj ili elektas la plej bela ĝis la plej malbela. Do la 19an dum la post-tagmezo unu post la alia, ili estas bruligitaj samtempe kiam ekkrakas ‘ ‘ krakfajraĵoj ‘ ‘, la unua premiita Falla, eksplodas la lasta, samtempe kun artfajraĵo ; en la vilaĝo estas seninterrompa bruego, ĝis nokto-mezo.

Kiam la lasta Falla eksplodas, en la kapo de la zorgantoj, jam envenas bildoj por la venonta jaro !

tiuj monumentoj sintetikaj kiel 4 etaĝaj kvartalo zorgas oni instalas en la vilaĝo kaj oni nokton de la

antaŭ la 19a de oni ‘ ‘ Plantas las

delegitoj de la

Josée B. (Marton 2013)

LA STRATBALAISTO

(L'ESCOBILHAIRE en okcitana lingvo)

Bonan tagon Sjino, bonan tagon Sjro
Bonan tagon la infanojn
Mi estas la Stratbalaisto de çe Nicollin
La balaisto de la kvartalo
Kavaliro de balailo, barono de Karavetas.

Jen kiel prezentiĝis al ni la monpelierana skibanto de ĵurnaleta, kiun mi legis kaj mi trovis amuza kaj interesa la rakonton okcitane skribitan. Ĝi priskribas la vivmanieron de tiu urbo dum preskaj mil jaroj antaŭ nuntempo ĝis 1950 (la nikollin societo aperis en Montpellier je 1946). Tiam mi decidis tradukti ĝin esperante.

Tiun libreton, kiun vi tenas inter viaj manoj, mi donas al vi
Mi mem skribis ĝin.
Mi provis bone skribi en la okcitana.
Ne estu mirigitaj ! Miaj geavoj kaj gepatroj ĉiam tielmaniere parolis
Kaj ankaŭ la etajn rakontojn, kiujn mi vin rakontos, mi ne mensonge fantaziis.

Mia avinjo la stratbalaisto, kiu ĉiam babilis en tiu dialekto, rakontis plurajn al mi

Aliajn mi kaptis en malnovaj paperoj Tiujn- ĉi mi ne aŭdis balaante. Rilate pri polvaj registroj skribitaj en la tempo, kiam Montpellier ankoraŭ ne estis franca urbo, kaj kiam ĝiaj registroj estis dialekte skribitaj. Ankaŭ mi estas tre kontenta pensi, ke mia filo Joano povos lerni nian lingvon en sia eta lernejo.

Kredu vere, ' ne estas metio de pigremulo', tiu de stratbalaisto.
En Kamparo, la koko eltiras homojn el dormo.
'Kakaraka" ! oni devas vekigi sin !
Tie, jen la stratbalaistoj. Ni, jes, kreas bruan agitadon je la frumatenaj horoj.
Ni alvokas unu la alian, trenas iun kartonan skatolon, en kiu kunfrapiĝas boteloj, sen paroli pri fortaj zumadoj de la kamionoj de Nikollin

‘Té !’ili forportas la malpuraĵojn, vi vin diris, en via ŝvelmola lito bone varmeta. Alvenos baldaŭ horo, kiam ni devigos nin skui’

Sed sendube vi reendormiĝas. Antaŭe motoroj ne ekzistis. La tintilo de la azeno jungita al ŝarĝoĉaro, Balandrim, balandram ! Balandrim, balandram ! sendube estis pli agrabla. Sed tio prenis multe pli da tempo por iomete tualeti la urbon, plie Montpeliero ne estis tiel vasta kiel nuntempe. Nuntempe estas pli da poesio ...sed estas pli da malpuraĵoj !

Tiam, kiam iomete pli malfrue aperas ĉiuj tiuj lumoj, kiuj brilas hejme, tio forte min ĝenas kaj mi pensas : ‘Imagu, supren ili okupiĝas parfumi sin !’ Koncerne min, mi ne flaras la rozon !’

Sendube vi vin demandas ekde kiam oni sin okupas pri la rubkolektado sur stratoj.

Nu, tio ne datiĝas de hieraŭ Montpeliero baldaŭ estos milaĝa. Mil jaroj dum Montpeliero purigas al si la

piedfingrojn en la akvoj de Merdanson !

Bone oni devas scii ; ekde pli okcent jaroj la aŭtoritatoj de la urbodomo ne ĉesas diri : ‘Montpelieranoj, gardu vian urbon pureta !’

Ekzemple : ĉu vi scias, ke en 1205 oni devigis dungigi du laborantojn por gardi la stratojn?

Ĉu vi scias, ke iu tiama registro skribita en la okcitana stipulas

- 1 La stratoj kaj muroj ruinigitaj, la lokoj por brutoj, kaj fosoj estos riparataj kaj pli bonigitaj
- 2 La stalsterkoj estos apartigitaj el la urbo,
- 3 Ke neniu aŭdacu interurbe nutri porkojn

Nune, porkoj vere ne plu estas ! Sed ne mankas hundoj por ĉie feki kaj povas esti kelkaj porkidoj ankaŭ.

Ekde tiu epoko, ni, la stratbalaistoj, havas nian dignon.

Ni ne konas multajn ulojn tiel utilajn kiel ni.

Diru al mi ? Kio estus bela vizaĝo se ĝi ne estus purigita nek kombita ?

Ni estas la estetikistoj de la urbo. Ni, ja, donas al ĝi tiun vizaĝon freĉan kaj ridetan por matene akcepti lernantojn kaj laborantojn.

Fieraj ? Ho kiel ni estas fieraj !

Prefere aŭskultu tion

Iun tagon, en la epoko kiam Majstro Rabelais, nove bakita Doktoro, vagis en nia Medicina Fakultato, akompanata de sia 'massier' (persono, kiu antaŭeniris kunirantaron de imponaj eminentuloj ; kun bastono, (la masso), kies ekstremo estis el oro aŭ arĝento,) sin trovis hazarde fronte al fronte en mallarĝa strateto

kun la azeno bastonfrapita de la stratbalaisto.

Kiu do lasos pasi alian ?

Vidu iomete la situacion ! La 'massier' portas sian masson sur la ŝultro kiel ni portas la balailon.

Fiera kiel Artaban li pikis la dorson de mia balaista kolego.

'Flankmetu vian azenon,' li diras

Kaj mia kolego sen konsterniĝi ;

'Flankmetu la vian ' li respondis flankrigardante la Doktoron.

Alifoje iu juĝisto ŝokita ĉar li vidis balaiston, kiu vipis la eskinon de sia azeneto, deziris prudentigi lin :

'he ! vi ne hontas, 'torturantulo vi estas ! turmenti tiun malfeliĉan beston. !

Kial ? demandas la balaisto mirigita. Kiu estras ĉi-tie ? Martin aŭ lia azeno ?

Sendube vi ne konas la leĝon ?

Kia leĝo ?

Tiu, kiun ni faras kaj kiu malpermesas malbone trakti bestojn'

Diable ! diras tiam mia kolego.

Kaj anstataŭ demeti sian ĉapon, li salutas la orelegan beston

'Mi pardon petas, sinjoro azeno mia, mi ne sciis ke vi havis tiom da Kortumaj Amikoj'

Dum la milito 1914, oni devigis multe ŝpari. La Urbodomo decidis fari tion

koncerne la akvumveturiloj.

Tiam ili estis tre utilaj

La stratoj estis tiam teraj aŭ ŝtonaj vojoj.

Ne estis fantazio iomete faligi polvon, kiu se ne, malpurigos vestaĵojn kaj ŝuojn.

Tiam, kiu opinias ŝpari iuflanke devigos enpoŝigi aliflanke.

Frotu kaj frotu ; la ciro multekostas, kaj ankaŭ tro brosi uzas ledon.

Krome por protesti kontraŭ tiuj, kiuj ŝparas pri akvumveturiloj, jen letero, kiun sendis al Urbodomo la grumuloj.

‘La ‘Clapasanoj’ estas amikoj kun Higieno : ni loĝas en medicina urbo !’

‘Ĉar ni ne deziras transporti milionojn da mikroboj sub niaj plandumoj,

‘Ni demandas al Sinjoro Inspektoro de la stratoj, avenuoj kaj bulvaroj,

‘ke li ne plu ŝparu pri nia sano, kaj ke ili redonu al ni la akvumveturilojn.

Oni diras, ke la_inoj de la strato Kouro (Coureau) balaas nur duonon antaŭ siaj loĝejoj. Ne sufiĉas, ke la mekanika balaila veturilo de tempo al tempo rondiras la placon del Ovo (place de l’œuf) por ke la urbo estu purigita.

Sed pravu balai anguletojn, kiam la mebloj embarasas !

Kaj embarasaĵoj ne mankas je la kvara matene kaj la balailo devas iri tien, kie la ŝarĝveturilo ne pasas.

Antaŭaj tri sekvajn tagojn, oni ne povis vidi la rubaĵojn sur la strato ‘ Tontas Krurojn ‘ (Coupe Jambes) iu belega_kursveturilo tute__dispecigita, baris la mallarĝan stratan enirejon

Kiam mi pensas, ke ĝia posedanto tute pimpa, se li renkontos min sur sia vojo, eble mienos ne vidi min, kiel se min trafis skabelo !

Kaj ĉu vi opiniis, sinjoro la naŭzemulo, ke tiu ‘pezeta’via (*pezeta : rubujo tiel nomita de iu ekkonsilanto, Sro Pezeto, en la urbo de montpeliero ; tiu nomo daŭris, malhelpos min balai ?*

Samkiel Sro Pezeto, la nuna Municipo provas ĉion fari rilate al urba purigado. Sed se ĝi ne permesas al ni bone labori, se ĉiu ne bonvole agas, nek la komunumo, nek ankaŭ ni, atingos nian celon !

Jacqueline DUMAS

EŬROPA PENTRO-ARTO EN JAPANIO, ĈU EBLA ?

Oni povas meti la japanajn pentristojn en tri kategoriojn en Meiji-periodo. Unu el ili pentris pentraĵojn por lerni pentro-manieron de Eŭropo. Ĝi tamen havis tendencon, ke japana tradicia pentro-maniero iam aperas en liaj artoverkoj. Alia plibonigis la pentro-manieron de la unua grupo per miksado kun tradicia maniero. La lasta esprimis sian individuecon, ne insistante pri nova eŭropa maniero nek pri japana tradicia maniero.

Apartenas al la unua grupo la japana pentristo **KURODA Seiki** (1866-1924), kiu aktivis en Meiji periodo kiel kondukanto de franca impresionismo.

Kuroda Seiki Legado (1890-1891) Tokio Nacia Muzeo

Eŭropa pentromaniero multe influis liajn artoverkojn, kiam li lernis pentradon en Francio. Sed post lia reveno al Japanio en 1893, lia pentro maniero ŝanĝiĝis. Oni povas kompari la pentraĵon "Legado" kiun li pentris en Grez-sur-Loing en Francio, kun la pentraĵo Gejŝo", kiun li pentris, kiam li estis ĵus reveninta al Japanio kaj vizitis Kioton.

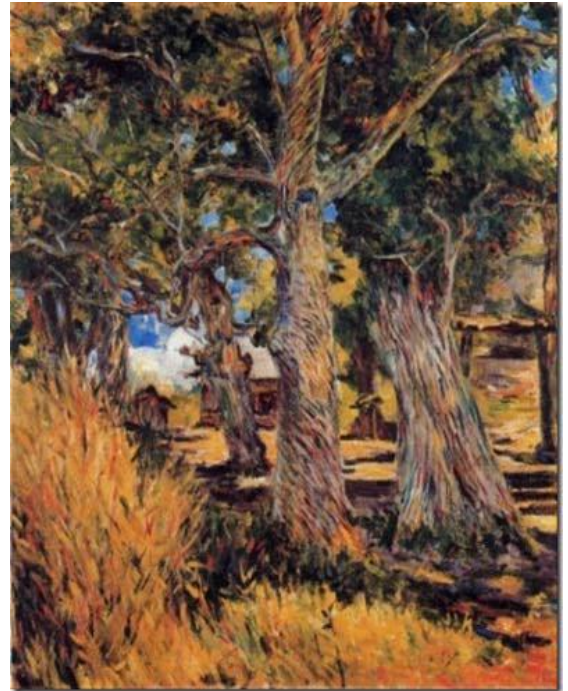
Li metis angulon de la ĉambro en la unua pentraĵo. La ruĝa vestaĵo kaj la verda jupo, kiujn lia amikino surmetis, estas plena je ĉifaĵoj kaj havas ombrojn. Pro tio la pentraĵo havas solidan aspekton.

Dume, li ne metis angulon de la ĉambro en la dua pentraĵo. La apogilo, kiun la geĵŝo tenas, estas paralela kun la bildo. La kimono, kiun ŝi surhavas, ne havas ombbron. Tiuj manieroj igis la pentraĵon ebena. Tiu ebeneco estas karaktero de japana pentraĵo. La desegnaĵo de Kimono altiris lian intereson, kaj li metis multajn kolorojn sur la Kimonon.

Ankaŭ tiu ornameco estas karaktero de japanaj pentraĵoj. Antaŭ foriro de Francio li timis, ke li forgesos la francan pentromanieron post sia reveno al Japanio. Li skribis leteron al sia adoptopatrino en 1893, ke li timas, ke post sia reveno li ne plu povos lerni la francan pentro-manieron kaj ke malboniĝos lia pentradotekniko, kiun li fervore lernis en Francio. Pro tio li haste imitis la francajn impresionismajn pentraĵojn tuj post sia reveno.

Li pentris la pentraĵon "Someraĵoj" unu jaron post sia reveno. Li ne metis konturojn ĉirkaŭ motivojn. Li ne metis originalajn

kolorojn sed diversajn kolorojn sur la motivojn.

Li metis ruĝan koloron kaj flavan koloron sur la trunkojn de arboj. La herboj havas flavan koloron.

Vidante tiun pentraĵon, oni povas legi liajn zorgojn pri la futuro de la japana art-mondo.

Tiutempe li ne sciis, ke oni ne povas importi kulturon el alia lando.

Midori Matsumoto

(Sendita de ŝia korespondanto,
Andreo)

KONGRESO de ESPERANTO-FRANCE & INTERNACIA FERVOJISTA ESPERANTO-FEDERACIO

Le congrès d'Espéranto-France aura lieu à Artigues-près-Bordeaux du 8 au 11 mai 2013. Notre congrès se tiendra, en partie, en parallèle avec celui l'association Internacia Fervojista Esperanto-Federacio (IFEFF). Profitez-en pour venir quelques jours plus tôt, et inscrivez-vous sur le même bulletin pour ces journées pré-congrès UFE, qui offrent un riche programme culturel et touristique. Durant le congrès, vous pourrez assister aux réunions statutaires de l'association Espéranto-France (UFE), de l'Association catholique française pour l'Espéranto (FKEA) et du Groupe des Enseignants Espérantophones (GEE). Des groupes de travail et des conférences permettront de débattre sur le mouvement espérantophone.

Un moment convivial sera partagé lors du banquet et du bal qui le suivra. De nombreuses visites et excursions sont prévues afin de découvrir la région (voir programme). Des concerts d'exception avec la présence de Kajto et la représentation de Karmen par le groupe Interkant' réjouiront tous nos sens.

La kongreso de Espéranto-France okazos en Artigues, apud Bordoza de la 8a ĝis la 11a de majo 2013. Ĝi estas kunorganizita kun Internacia Fervojista Esperanto-Federacio (IFEFF). Profitu por veni kelkajn tagojn antaŭe kaj aliĝu per tiu bulteno por tiuj antaŭkongresaj tagoj kiuj proponas riĉan kulturen kaj turisman programon. En tiu kongreso, vi povos partopreni la statutajn kunsidojn de Espéranto-France, FKEA (Franca Katolika Esperanta Asocio) kaj GEE (Groupement des Enseignants Espérantophones). Laborgrupoj kaj prelegoj debatigos vin pri la esperanta movado. Bankedo kaj balo pasigos agrablan kuran momenton. Multnombraj vizitoj kaj ekskursoj ebligas malkovri tiun regionon (vidu programon). Eksterordinaraj koncertoj kun ĉeesto de Kajto kaj prezentado de la spektaklo Karmen fare de la grupo Interkant' plezurigos ĉiujn niajn sensojn.

Pour s'inscrire & consulter le programme :

<http://esperanto-france.org/congres-national-2013>

Lu dans *espéranto aktiv* de mars 2013 ...

Interview de Rose et Cyrille qui viennent de terminer un tour du monde grâce à l'espéranto (extraits).

« Un jour, le déclic s'est fait, et après un an de préparation nous avons décidé de partir du 1er avril 2009 (ce n'était pas un poisson) jusqu'en mai 2011, où le couple d'espérantophones italiens Ana Rosa et Ugo, l'Allemand Lars et Xavier, un ami français de Cyrille, sont venus nous rejoindre à Barcelone pour faire le dernier bout de chemin avec nous.

Après plus de 40 000 km parcourus à vélo, en avion ou en bateau et 38 pays visités, nous avons une vision du monde très différente de celle que nous avions avant notre départ.

Sur l'espéranto, difficile à dire, il y a des pays où l'on a très bien été accueillis, par des gens formidables qui nous ont appris plein de choses sur les coutumes de leur pays. Nous avons dû souvent les pousser à appeler les médias pour qu'ils parlent de notre projet mais cela a toujours fonctionné, à leur grande surprise. Mais dans d'autres pays, cela a été très difficile, voire impossible d'entrer en contact avec les espérantistes.

Excellent accueil en Italie et en Croatie où l'on nous a offert une pièce de monnaie officielle à l'effigie de l'espéranto.

Rencontre surprise au Monténégro.

Bon accueil en Albanie.

Hébergement et plein d'infos sur le pays à Téhéran et hébergement au siège d'Espéranto-Iran.

Un repas offert au Népal par un espérantophone.

Rencontre avec les espérantophones de Sydney, Australie.

Un repas offert dans une pizzeria à San Francisco, E.U.A.

Visite des alentours de San Francisco, E.U.A.

Une pizza offerte dans un camping en Californie, E.U.A.

Un hébergement à Guadalajara et un à Mexico, Mexique

Un hébergement à Cali, Colombie.

Un hébergement à Rio de Janeiro et à Curitiba, Brésil.

Mais nous n'avons pas forcément cherché à rencontrer plus particulièrement des espérantophones. »

Si leur aventure vous intéresse, ils ont un site :
<http://www.horizonto.net/>
avec des anecdotes dans les récits de leur voyage.

DEUX VÉLOS À L'HORIZON

Tour du Monde à Vélos de Rose et Cyrille

